

Skal barnet se den døde?

Vejledning til de voksne

Ritualer omkring døden

Voksne har en tendens til at beskytte børn mod døden. Mange har svært ved at forestille sig, at et barn kan holde ud at se den døde, men faktisk så er det ikke sådan. Mange børn ønsker at være med.

Børn har også brug for at få sagt farvel, for ritualer, for at føle sig betydningsfuld i forhold til familien og opleve sig som en del af fællesskabet.

Barnet kan og skal ikke tvinges til at se den døde. Men Du kan motivere og forklare hvorfor, det er godt at være med. Tilbyde tryk og følgeskab.

Der vil være få tilfælde, hvor de sundhedsprofessionelle vurderer, at det ikke er gavnligt for barnet at se den døde.

Ritualer omkring døden har forskellige funktioner. De kan være med til at:

- Hjælpe barnet til at gøre døden virkelig
- Forhindre skræmmende fantasier, da fantasien ofte er værre end virkeligheden
- Give barnet mulighed for at tage afsked med den døde
- Give barnet følelsen af at være betydningsfuld
- Barnet og de voksne får en oplevelse af at være sammen—de får skabt fælles minder. (Tage billeder hvis barnet er lille)
- Give barnet mulighed for at give følelsesmæssigt udtryk for tabet
- Give barnet mulighed for at deltage aktivt ved at få små opgaver evt. fortælle hvordan håret skal sidde—lave en lille buket af blomster—plukke blomster—mm

Før barnet skal se den døde

Når barnet skal se den døde, er det vigtigt at forberede barnet. Gå ind på stuen alene først, så du kan fortælle barnet, hvad det vil møde.

Forberedelsen skal tage udgangspunkt i barnet og dets alder

Desto yngre, desto enklere og mere konkret.

Det kan være godt at tale med barnet om:

- Lokalet: Hvordan ser der ud i lokalet? blomster, stearinlys, musik, tegninger/ bamser.
- Kisten/Sengen: Hvordan ser kisten/sengen ud? Hvor er den placeret på stuen?
- Den døde: Hvordan ser den døde ud? De lukkede øjne, hvordan er munden, den anderledes hudfarve, hvilket tøj den døde har på. Hvordan sidder håret? At hjertet ikke slår.
- Temperaturen: At den dødes hud føles kold, hvis man mærker på den.
- Lugten: Hvordan lugter der på stuen?
- De andre på stuen: Hvordan nogle kan reagere ved at græde, være stille, blive urolige, snakke meget. Alt sammen fordi man er kede af det.
- Reaktionen: Der er ingen måde at reagere på, som er mere rigtige end andre. Det er både helt normalt at græde og helt normalt ikke at græde.
- Forventninger: Hvad har barnet lyst til? At røre ved, tage om eller kysse den døde, andre har ikke. Man skal ikke gøre som de andre, men som man selv har lyst til.
- Hvad skal der ske? Fortæl om hvad der skal foregå på stuen om en evt. højtidelighed bagefter. Kiste—rustvogn—bedemand, begravelsen/bisættelsen. Hvorfor flaget sættes på halvt mm.

Følgeskab

Det er godt, hvis barnet kan gå ind til den døde med en voksen, én som de har tillid til og som kan koncentrere sig om barnet. Hvis du selv er meget følelsesmæssigt berørt og har svært ved at klare det, kan det være en anden voksen som følges med barnet og forklarer hvad der sker, trøster dem eller følger dem med ud fra stuen igen, hvis der er behov for en pause.

Større børn kan have lyst til at være alene med den døde—spørg dem om dette.

Børn kan have brug for at have noget med til den døde—at lægge noget ned til den døde i sengen eller kisten. Det kan være et brev, tegning, fotografi, perleplade, smykke eller bamse. Du kan spørge, om barnet ikke selv vil lægge det ned til den døde, da det giver dem en klar mulighed for at udtrykke deres sorg.

Det at skrive et brev eller et kort, kan være en måde at få udtrykt noget til den døde.

På Hospice kan personalet være behjælpelig med bl.a. at finde kort, tusser, klistermærker og sæbebobler.

Hospice Vangen

Center for Lindrende Behandling

Studievej 25, 9400 Nørresundby

Tlf.: 96 31 11 00

E-mail: info@hospice-aalborg.dk

